

Політичні погляди Платона

План

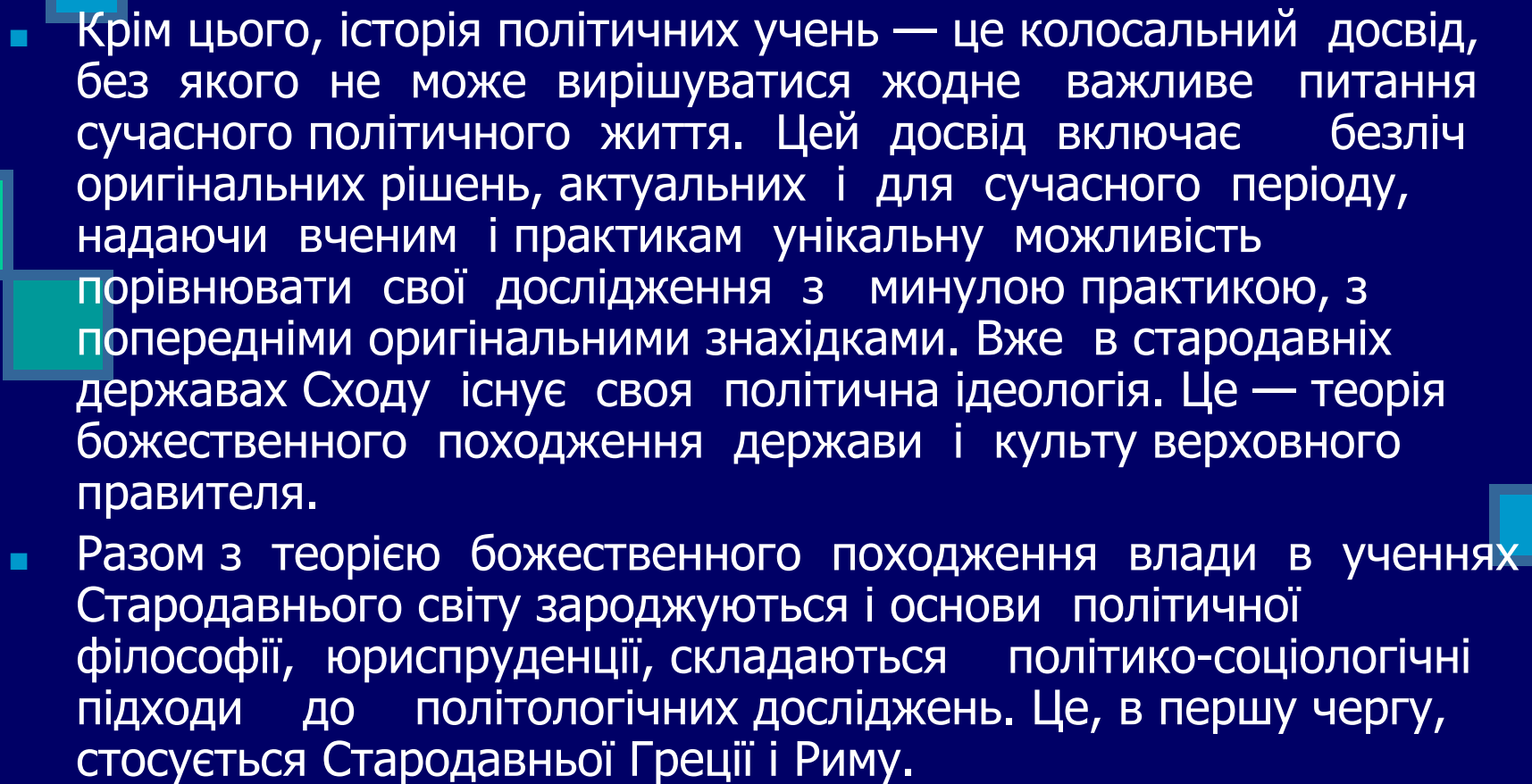
- 1. ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕКОНАННЯ ПЛАТОНА
 - 1.1 Форми держави.
 - 1.1.1. Характеристика негативних форм
 - 1.1.1.1. Тимократія
 - 1.1.1.2. Олігархія
 - 1.1.1.3. Демократія
 - 1.1.1.4. Тиранія
 - 1.2 Ідеальна держава.
 - 1.3 Чесноти в державі.
 - 2. Висновок
 - 3. Літераура

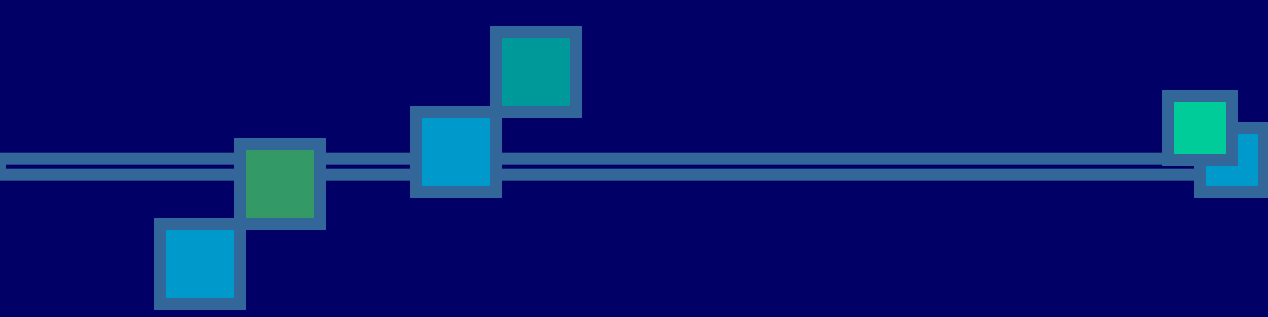
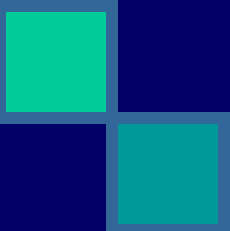

Вступ

- Історія політичних вчень займає важливе місце не тільки в політології, але і в системі суспільних наук в цілому, бо в політичних вченнях знаходять свій вираз соціально-економічні інтереси різних класів і соціальних груп. А оскільки ці інтереси потребують захисту з боку політичної влади, то ця потреба і спонукає як пануючі класи, так і гноблених розробляти і обґрунтовувати свої теорії.

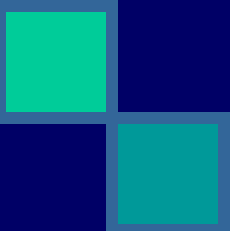

-
- Крім цього, історія політичних учень — це колосальний досвід, без якого не може вирішуватися жодне важливе питання сучасного політичного життя. Цей досвід включає безліч оригінальних рішень, актуальних і для сучасного періоду, надаючи вченим і практикам унікальну можливість порівнювати свої дослідження з минулою практикою, з попередніми оригінальними знахідками. Вже в стародавніх державах Сходу існує своя політична ідеологія. Це — теорія божественного походження держави і культу верховного правителя.
 - Разом з теорією божественного походження влади в ученнях Стародавнього світу зароджуються і основи політичної філософії, юриспруденції, складаються політико-соціологічні підходи до політологічних досліджень. Це, в першу чергу, стосується Стародавньої Греції і Риму.

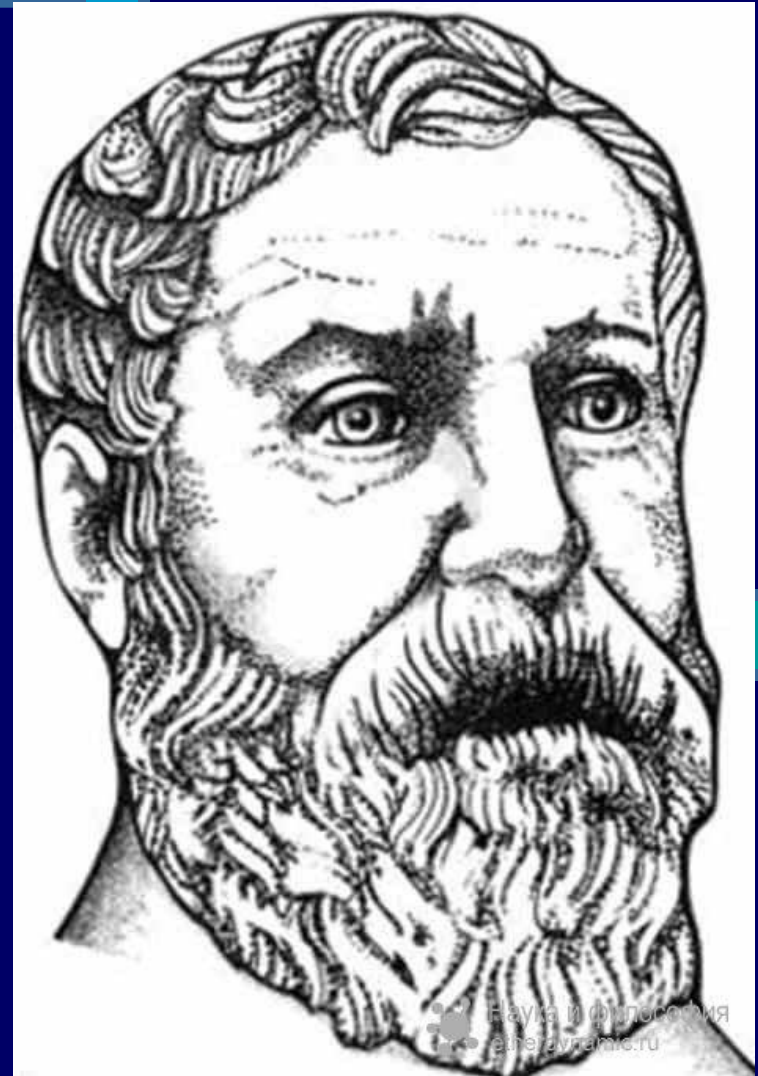
-
-
-
- Саме у Стародавній Греції склалося і отримало усесторонній розвиток така суспільно-політична освіта, як поліс, який одночасно був і містом-державою, втілюючи собою цивільне життя. Від нього, по суті, відбулися всі основні політичні поняття: політика, політичне мистецтво, політичне знання, політичне утвердження та ін.

Розвиток політичної думки Стародавньої Греції характеризується поряд рис:

-
- 1. пошуком ідеальної моделі держави, здатної забезпечити справедливість і порядок;
 - 2. розглядом політики як єдиної форми цивілізованого буття людини, що припускала нерозчленовану держави, суспільства і окремого індивіда;
 - 3. відсутністю чіткою межею між філософією, етикою і політикою, що визначило моралізаторський, повчальний характер робіт по політичній проблематиці;
 - 4. обмеженим раціоналізмом політичної думки, обумовленим помітним впливом релігії.
-

- Політичні знання в античності існували у філософсько-етичній формі, оскільки всі філософи Стародавньої Греції в тій чи іншій мірі стосувалися питань влади, управління державою. Проте найбільш істотний внесок до розвитку політичної думки внесли старогрецькі філософи Платон (427 — 347 до н. е.) — автор робіт “Держава” і “Закони”.

2. Політичні переконання

Платона

- Платон (427-347 рр. до н. е.) походив з сім'ї афінської землевласницької знаті, здобув хорошу освіту, багато подорожував, потім створив свою філософську школу в Афінах, з якою були зв'язані останні 20 років його життя. Платона вважають "отцем" політичної науки. Його переконання істотно мінялися впродовж його довгого життя. Якщо в ранніх його роботах "Апология Сократа", "Протагор", "Критон" домінують погляди і метод Сократа — раціоналізм, то в пізніших — "Держава", "Політика", "Парменід", "Закони" простежуються релігійно - міфологічні мотиви. Головним в ученні Платона є його переконання про два світи — світ ідей і мир явищ. Світ ідей це дійсне буття, вічно незмінний божественний проект мінливого людського миру, мир явищ — це щось уявне, рухоме, спотворена копія світу ідей.

2.1 Форми держави.

Негативний тип держави виступає в чотирьох формах:

- тимократія;
- олігархія;
- демократія;
- тиранія.

Порівняно з ідеальною державою, кожна з цих форм є послідовне погіршення або збочення форми ідеальної. У негативних формах держави замість єдності в наявності розбрат, замість справедливого розподілу обов'язків — насильство і насильницьке примушення, замість прагнення правителів і воїнів-вартів до вищих цілей гуртожитку — прагнення до влади ради низьких цілей, замість зречення від матеріальних інтересів — пожадливість.

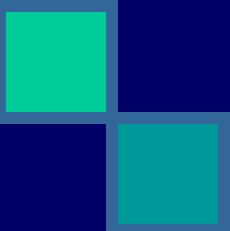

Першою в часі з цих негативних форм виступила, по Платону, тимократія, тобто влада, заснована на пануванні честолюбців. У тимократії спочатку збереглися риси досконалого ладу; тут правителі користуються шанною, воїни вільні від землеробських і ремісничих робіт і від всіх турбот матеріальних, трапези загальні, вправи у військовому мистецтві і гімнастика процвітають. Проте з часом мисливці до дорогоцінних металів починають в таємниці збирати і зберігати золото і срібло в стінах своїх жител, і, при участі в цьому дружин, спосіб життя міняється на розкішний. Так починається перехід від тимократії до олігархії — пануванням небагато над більшістю. Це правління, що ґрунтується на переписі і на оцінці майна, так, що в нім володарюють багаті, а бідні не мають участі в правлінні.

Тимократія

- Першою в часі з цих негативних форм виступила, по Платону, тимократія, тобто влада, заснована на пануванні честолюбців. У тимократії спочатку збереглися риси досконалого ладу; тут правителі користуються шаную, воїни вільні від землеробських і ремісничих робіт і від всіх турбот матеріальних, трапези загальні, вправи у військовому мистецтві і гімнастика процвітають. Проте з часом мисливці до дорогоцінних металів починають в таємниці збирати і зберігати золото і срібло в стінах своїх жител, і, при участі в цьому дружин, спосіб життя міняється на розкішний. Так починається перехід від тимократії до олігархії — пануванням небагато над більшістю. Це правління, що ґрунтується на переписі і на оцінці майна, так, що в нім володарюють багаті, а бідні не мають участі в правлінні.

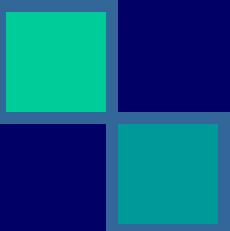

Олігархія

- У олігархічній державі не виконується основний закон життя суспільства. По Платону, закон цей в тому, щоб кожен член суспільства “робив своє” і притому “тільки своє”. Навпаки, в олігархії, по-перше, частина членів суспільства займаються кожен самими різними справами — і землеробством, і ремеслами, і війною. По-друге, в олігархії право людини, на повний розпродаж накопиченого їм самим майна приводить до того, що така людина перетворюється на абсолютно даремного члена суспільства, він в нім лише бідняк і безпорадна людина.
 - Подальший розвиток олігархії приводить, по Платону, до послідовного розвитку її в ще гіршу форму державного пристрою, але правління в суспільстві, в якому протилежність між багатими і бідними загострюється ще сильніше, ніж при олігархії.
-
-

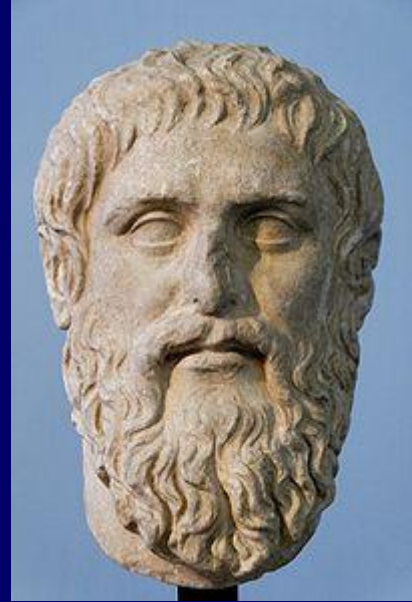
Демократія

-
- Зростання обурення бідних проти багатих приводить до повстання. Якщо повстання закінчується перемогою бідняків, то вони частину багатців знищують, іншу частину виганяють, а державну владу і функції управління розділяють між всіма членами, що залишилися, суспільства. Це і є демократія.
-

Тиранія

- Якнайгіршою формою відхилення від ідеальної держави Платон визнав тиранія. Це влада одного над всіма в суспільстві. Виникає ця влада, подібно до попередніх форм, як вираз передуючої їй демократичної форми правління. Тиран зростає ні з чого довше, як з кореня, званого представництвом. У перші дні і спочатку він "посміхається і обіймає всіх, з ким зустрічається, не називає себе тираном, обіцяє багато що в приватному і загальному, звільняє від боргів, народу і близьким до себе роздає землі і прикидається милостивим і покірливим у відношенні до всіх". Тиранові необхідно безперервно затівати війну, щоб простий народ вшановував потребу у вождеві. Оскільки постійна війна порушує проти тирана ненависть і так як громадяни, що сприяли його піднесенню, мужньо засуджуватимуть оборот, який прийняли події, то тиран, якщо захоче утримати владу, вимушений буде поволі знищувати своїх звинувачувачів, "поки не залишиться у нього ні друзів, ні ворогів, від яких можна було б чекати якої-небудь користі".

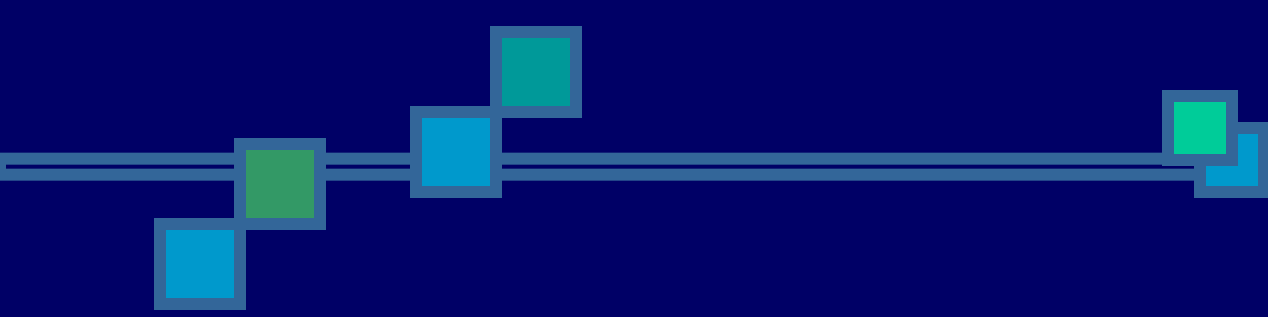
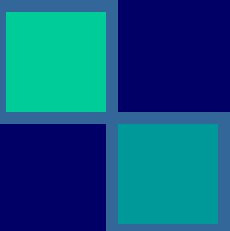

2.2 Ідеальна держава.

- Виходячи з цього постулату, Платон моделює ідеальну державу (ідеальне - в сенсі відповідності ідеям Платона). Розкриваючи сенс цієї держави, Платон виділяє наступні його риси:

- 1. подібно до космосу і людської душі, у яких є три почала, в державі повинні бути три стани: розумному початку душі відповідають філософи - правителі, лютому початку - воїни-охоронці, діловому - землероби і ремісники. Самовільний перехід з нижчого стану у вищий недопустимий і є тяжким злочином. "займатися своєю справою і не втручатися в чужих - це і є справедливість". Платонівське визначення справедливості було покликане виправдати суспільну нерівність, ділення людей на вищих і нижчих від народження;

2. у ідеальній державі функціонує добре відлагоджена система навчання і виховання, яка повинна сприяти відтворенню трьох станів. Важливу роль в цій системі грає не тільки вивчення математики і філософії, але і розповсюдження "благородної вигадки" про те, що хоча люди і народжуються нерівними, їх борг як членів полюса - жити в світі, згоді і братерстві;

-
-
-
- 3. аристократична форма правління, що забезпечує керівництво державою кращими і благороднішими його представниками.

- Основним принципом ідеального державного пристрою Платон вважає справедливість. Кожному громадянину держави справедливість відводить особливе заняття і особливе положення. Панування справедливості об'єднує різноманітні, і навіть різнорідні частини держави в ціле, відображене єдністю і гармонією. Це якнайкраща державна система винна, по Платону, володіти поряд рис етичної і політичної організації, які були б здатні забезпечити державі вирішення найважливіших завдань. Така держава, по-перше, повинна володіти силою власній організації і засобами її захисту, достатніми для заборони і віддзеркалення ворожого оточення; по-друге, воно повинне здійснювати систематичне постачання всіх членів суспільства необхідними для них матеріальними благами; по-третє, воно повинне керувати і направляти високий розвиток духовної діяльності творчості. Виконання всіх цих завдань означало б здійснення ідеї блага як вищої "ідеї", правлячої миром.

У державі Платона необхідні для суспільства в цілому функції і види роботи розділені між спеціальними розрядами його громадян, але в цілому утворюють гармонійне поєднання. За основу розподілу громадян Платон узяв відмінність по аналогії з розподілом господарської праці. У розподілі праці Платон бачить фундамент всього сучасного йому суспільного і державного устрою. Він досліджує і походження спеціалізації, що існує в суспільстві, і склад галузей розподілу праці, що вийшов таким чином.

- Основна думка Платона в твердженні, що потреби громадян, складових суспільство, різноманітні, але здібності кожної окремої особи до задоволення цих потреб обмежені: "Кожен з нас сам для себе буває недостатній і має потребу в багатьох". Звідси необхідність виникнення гуртожитку, або "міста", "коли один з нас привертає інших або для тієї, або для іншої потреби; коли, маючи потребу з багато чому, ми розташовуємо до співіснування багато спільників і помічників: тоді це співіснування отримує у нас назву міста".

Значення розподілу праці для суспільства Платон розглядає не з погляду працівника, що проводить продукт, а виключно з погляду інтересів споживачів. Кожна річ, згідно Платону, проводиться легшим і кращим і в більшій кількості, "коли одна людина, роблячи лише одне, робить згідно зі своєю природою, в сприятливий час, залишивши всі інші заняття". Ця точка зору приводить Платона до того, що в розподілі праці основний принцип будови держави.

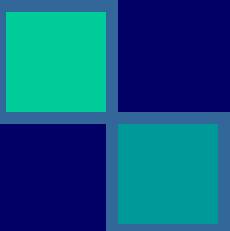

- Торгівля, обмін товарами і продуктами необхідні державі не тільки для зовнішніх стосунків, але і унаслідок того ж розподілу праці між громадянами держави. Звідси Платон виводить необхідність ринку і чеканки монети як одиниці обміну.

При переході від класу працівників продуктивної праці до класу воїнів-вартових впадає в очі те, що Платон порушує принцип ділення. А саме: етичні риси працівників господарства Платон ставить нижче за етичні достоїнства воїнів-вартових і особливо нижче — правителів держави.

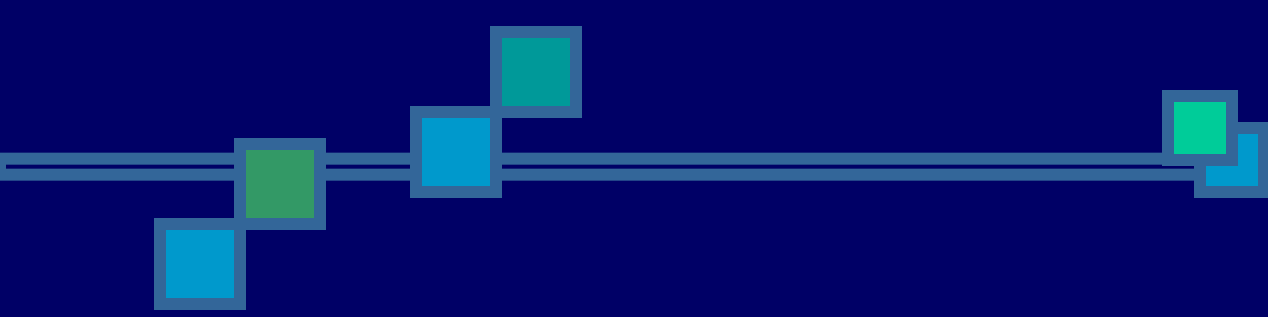
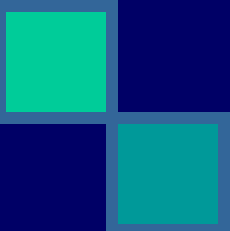

2.3 Чесноти в державі.

-
- Втім, етична дискримінація трудящих декілька складається у Платона обмовкою, згідно якої всі три розряди громадян держави в рівній мірі необхідно державі і, узяті всі разом, виявляють велике і прекрасне.
 - Інша обмовка Платона полягає у визнанні, що між походженням з того або іншого розряду і етичними властивостями немає необхідного зв'язку: люди, наділені вищими етичними завдатками, можуть народитися в нижчому суспільному розряді, і навпаки: народжені від громадян обох вищих розрядів можуть народитися з низькими душами.
-

Найдосконаліша по своєму ладу і тому блага держава володіє чотирма головною доблестю:

- 1) мудрістю,
- 2) мужністю,
- 3) стримуюча міра,
- 4) справедливістю.

- Під “мудрістю” Платон розуміє вище знання або здатність дати добру раду про державу в цілому, — про спосіб наряду його внутрішніх справ і керівництво ним в його зовнішніх відносинах. “Мудрість” — доблесть, що належить не безлічі ремісників, а вельми небагато чим — філософам, — і є, найближчим чином, не стільки навіть спеціальність по керівництву державою, скільки споглядання занебесної області вічних і досконалих “ідей” — доблесть, в основі своїй етична.
- Тільки філософи повинні бути правителями, і лише при правителях-філософах держава благоденствуватиме і не знатиме що існує в даний час зла. “Поки в містах, — говорить Платон, - або не царюватимуть філософи, або щиро і задовільно філософствувати нинішні царі і володарі, поки державна сила і філософія не співпадуть в одне. доти ні для держав, ні навіть, вважаю, для людського роду немає кінця злу”.[

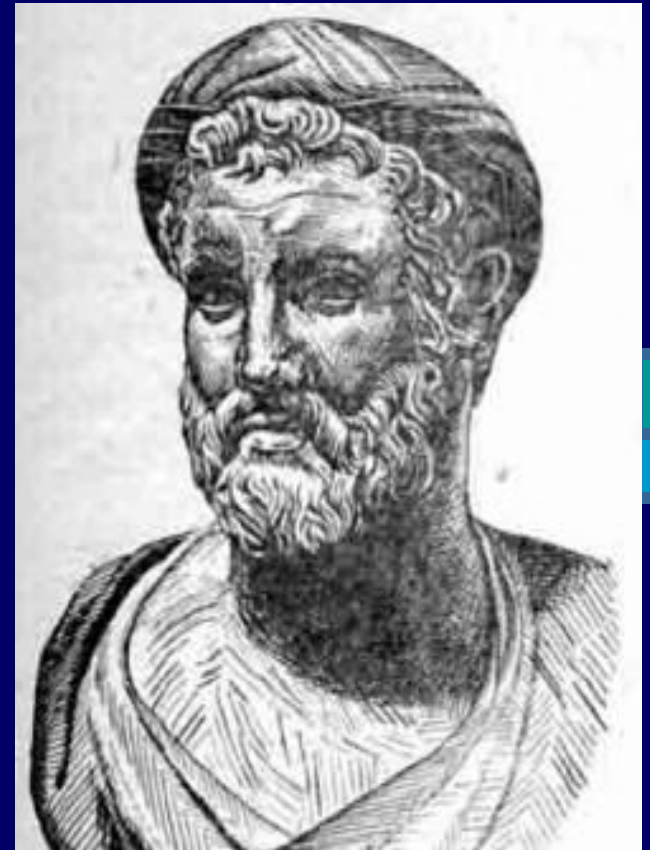
-
-
-
- Друга доблесть, якою володіє якнайкраща по своєму пристрою держава, — “мужність”. Воно, так само як і “мудрість”, властиво невеликому колу осіб, хоча порівняно з мудрими ці осіб більше. Платон роз'яснює, що достатньо, щоб в державі існувала хоч би деяка частина громадян, що володіють здатністю постійно зберігати в собі правильну і приголосну із законом думку про те, що страшно і що ні.

■ На відміну від “мудрості” і від “мужності”, третя доблесть досконалої держави, або “стримуюча міра”, є якість вже не особливого або окремого класу, а доблесть, що належить всім членам якнайкращої держави. Там, де вона в наявності, всі члени суспільства визнають прийнятій в досконалій державі закон і уряд, що існує в ній, стримуючий погані пориви. “Стримуюча міра” приводить до гармонійного узгодження як кращі, так і гірші сторони.

Четверта доблесть досконалої держави —
“справедливість”. Її наявність в державі
готується “стримуючою мірою”. Завдяки
справедливості кожен розряд в державі і
всяка окрема людина, обдарована відомою
здатністю, отримує для виконання і
здійснення свою особливу справу.

Висновок

- Для Платона держава — як би макросвіт, якому відповідає мікро мир в кожній окремій людині, зокрема в його душі. У державі три розряди його громадян — правителі, воїни і працівники продуктивної праці — складають гармонійне ціле під керівництвом найбільш розумного класу.

Література

- *Асмус В.Ф. "Антична філософія". Навчань. допомога. Видавництво 2-е, доп. - М., "Висш. школа", 1976, - 543 с.*
- *Асмус В.Ф. Платон.М., 1975.*
- *Лосев А.Ф. Історія античної естетики. Софісти, Сократ, Платон.М., 1969.*
- *Лосев А.Ф., Тахо-годі А.А. "Платон". Життєпис. М., "Дит. літ. ", 1977,-320с.*
- *Мальцев В.А. "Основи політології". Підручник для вузів. - М.: ІТРК РСПП, 1997. - 480с.*
- *Політологічний енциклопедичний словник. - К., 1997. - 400 с.*
- *Політологія. Підручник. / За ред. Семківа О.І. - Л., 1994. - 592 с.*